

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą dėl Bendrijos dalyvavimo kelių valstybių narių įgyvendinamoje mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programoje, skirtoje mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą vykdančioms MVĮ remti

COM(2007) 514 galutinis — 2007/0188 (COD)

(2008/C 224/04)

Europos Sąjungos Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 172 straipsniu, 2007 m. spalio 11 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą dėl Bendrijos dalyvavimo kelių valstybių narių įgyvendinamoje mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programoje, skirtoje mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą vykdančioms MVĮ remti

Komiteto biuras 2007 m. rugsėjo 25 d. pavedė Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyriui organizuoti Komiteto darbą šiuo klausimu.

Kadangi darbas skubus, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas 445-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2008 m. gegužės 28–29 d. (2008 m. gegužės 29 d. posėdis), pagrindiniu pranešėju paskyrė Claudio Cappellini ir priėmė šią nuomonę vieningai.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) palankiai vertina bendrą programą „Eurostars“ ir pabrėžia, kad tvirtinant naują ES mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bei inovacijų politiką ir programas, skirtas realiems MVĮ inovacijų poreikiams patenkinti ir į juos perorientuotas, būtina atsižvelgti į tai, kad mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) būna įvairių tipų ir dydžių ir kad jos veikia skirtinguose sektoriuose.

1.2 EESRK pritaria valstybių narių pasiūlymui priimti bendrą programą „Eurostars“, skirtą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veikla užsiimančioms mažosioms ir vidutinėms įmonėms (vadinamoms „MTTP vykdančiomis MVĮ“) remti, ir pažymi, kad galimybė dalyvauti programoje turėtų būti suteikta visoms prie šios programos prisijungusių šalių ir inovacijų diegimo procese norinčioms dalyvauti MVĮ.

1.3 EESRK pabrėžia būtinybę nustatyti priemones, kad į programą būtų įtrauktos visos EUREKA valstybės narės, kurios nėra įtrauktos į bendrą programą „Eurostars“.

1.4 EESRK kelia abejonių bendros programos „Eurostars“ dalyvių atrankos kriterijai⁽¹⁾, pagal kuriuos programoje dalyvauti gali tik tos MVĮ, kurios užsiima mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veikla ir kurios „mažiausiai 10 proc. savo apyvartos arba šio dydžio atitiktoms darbuotojų etatais skiria mokslinių tyrimų veiklai“. Net, jei apribojimas taikomas tik moksliniais tyrimais ir technologijų plėtra užsiimančiai MVĮ, kuri siūlo projektą (projekto vadovas), patvirtinus tokį „MTTP vykdančių MVĮ“ apibrėžimą, kuris yra pagrįstas kodifikuotais rodikliais, neatsižvelgiama į tai, kad esama įvairių „nekodifikuotų žinių“⁽²⁾ tipų, o dažnai itin naujoviškiems procesams labai būdingos „neišreikštos žinios“⁽³⁾.

⁽¹⁾ <http://www.eurostars-eureka.eu/>.

⁽²⁾ Hartmut Hirsch-Kreinsen, „Low-Tech Innovations“, Industry and Innovation, 2008 m. vasario mėn.

⁽³⁾ Bandomasis projektas: <http://www.pilot-project.org>.

1.5 Taigi EESRK dar kartą pabrėžia, kad, siekiant sąžiningos konkurencijos, susijusios su siūlomais projektais, projektai turėtų būti atrenkami atsižvelgiant į jų turinio pranašumus, vadovavimo patirtį MTTP srityje ir atitikimą programos tikslams, neuzkertant kelio programoje „Eurostars“ norinčioms dalyvauti naujoves diegiančioms MVĮ (kurių yra daug). Be to, turėtų būti leista skirti finansavimą mokymo programoms, kurios siekia parengti ekspertų vadovus, užsiimančius veiksmingų technologijų perdavimu iš mokslinių tyrimų srities į paklausius produktus.

1.6 Todėl EESRK prašo, kad, laikantis atitinkamų bendros programos „Eurostars“ procedūrų, būtų numatyta speciali biudžeto eilutė, skirta tarptautinėms iniciatyvoms, kurias valstybės narės vykdo kartu su MVĮ organizacijomis, norinčiomis remti MVĮ palankios informacijos apie „Eurostars“ projektų rezultatus skleidimą platesniam MVĮ ratui. Kita galimybė visoms programos „Eurostars“ sėkme suinteresuotoms MVĮ suteikti daugiau galių būtų tokia: MVĮ organizacijos ir socialiniai partneriai galėtų sukurti bendrą duomenų bazę ir daugiakalbes, skirtingų sektorių internetinio tinklo platformas ir skatinti jomis naudotis.

1.7 EESRK išreiškia susirūpinimą dėl kriterijų, pagal kuriuos nustatoma MVĮ įnašo dalis bendrų, su MTTP veikla susijusių projekto išlaidų atžvilgiu. Būtinai reikia paaiškinti, kad, esant dabartinei padėčiai, visos MVĮ kartu (atsižvelgiant į bendrą programą „Eurostars“) turėtų padengti bent 50 proc. su MTTP susijusių projekto išlaidų. Kadangi dėl šių kriterijų daugelis rinkoje veikiančių MVĮ negalės dalyvauti programoje, reikėtų apvarstyti galimybę tarpinio programos „Eurostars“ vertinimo laikotarpiu įnašo dalį sumažinti iki 25 proc.⁽⁴⁾

⁽⁴⁾ A6-0064/2008 (pasiūlymo pakeitimas), Europos Parlamento Pramonės mokslinių tyrimų ir energetikos komitetas, 2008.

1.8 Vėliau — įvairiais poveikio stebėsenos ir rezultatų sklaidos etapais — suinteresuotos valstybės narės ir ES nacionalinės valdžios institucijos turėtų atsižvelgti į ES ir nacionalinių MVĮ organizacijų bei kitų mokslinių tyrimų veikla suinteresuotų subjektų nuomonę. Sistemingi ES MVĮ ir MTTP konsultantų grupės patikrinimai galėtų tapti nuolatine valstybės narėms ir kitoms ES ir (arba) nacionalinio lygmens valdžios institucijoms teikiamų techninių konsultacijų priemone. Stebėsenos, įgyvendinimo ir sklaidos etapais konsultantų grupei galėtų priklausyti ir EESRK Bendrosios rinkos observatorija kartu su MVĮ kategorija.

1.9 EESRK pabrėžia, kad bendra programa „Eurostars“ turėtų būti įgyvendinama skaidriai ir nebiurokratiškai, kad MVĮ būtų lengviau gauti informaciją, dalyvauti (visų pirma aktyviai) tolesnėje veikloje kartu su susijusiomis, suinteresuotomis MTTP įstaigomis. Be to, projektai turėtų būti finansuojami bendra vienkartinė suma, tačiau, jei tai nesuderinama su nacionalinėmis programomis, įnašai turėtų būti vienodo dydžio.

1.10 Norint, kad programa „Eurostars“ būtų veiksmingai įgyvendinta, reikėtų stiprinti regioninius inovacijų diegimo tinklus, kad jie būtų pajėgūs teikti inovacijas diegiančioms MVĮ reikalingas „vieno langelio“ paslaugas, ir sudarytų šioms įmonėms realias sąlygas gauti europinį MTTP finansavimą. Pavyzdžiui, norint plačiau paskleisti informaciją apie MTTP veikla užsiimančioms MVĮ skirtas specialias finansavimo programas, reikėtų sustiprinti ir geriau koordinuoti EUREKA tinklą, kitų viešųjų ir privačių įstaigų ir ES, nacionalinių ir regioninių MVĮ organizacijų ryšius. Nemažai renginių per MVĮ atstovaujančias organizacijas turėtų būti finansuojama, kad MVĮ ir suinteresuotos organizacijos žinotų inovacijų reikšmę ir svarbą bei jų vaidmenį ES ateityje.

1.11 Projektų atrankos pagal MVĮ sektorius rezultatus, atsižvelgiant į „Eurostars“ programą⁽⁹⁾, Eureka tinklas turėtų skelbti internete. Be to, turėtų būti pateiktas itin inovacinių, reikalingumų atitinkančių projektų, kurie nebuvo finansuojami, trumpasis sąrašas. Į šį sąrašą būtų įrašyti nacionaliniai viešieji ir (arba) privati investuotojai, jeigu šiai programai prireiktų papildomo finansavimo.

1.12 Veiksmingas veiksmų koordinavimas tarp nacionalinės valdžios institucijų, atsakingų už MVĮ ir MTTP politiką, ir EUREKA privalo būti nuoseklus ir atitikti MVĮ organizacijų ir platesnių suinteresuotų subjektų sluoksnių (pavyzdžiui, viešųjų ir privačių mokslinių tyrimų įstaigų) poreikius. EESRK ragina suinteresuotas Europos institucijas, valstybes nares ir ES pirminkaujančią Slovėniją bei netrukus pirminkausiančią Prancūziją užtikrinti, kad koordinavimas vyktų atsižvelgiant į MVĮ lūkesčius ir programoje numatytus tikslus.

1.13 EESRK nuomone, norint, kad MTTP finansavimo programose ir bendroje programoje „Eurostars“ dalyvautų MVĮ, būtina reikėtų sutrumpinti ilgą Europos Sąjungai tvirtinti teiktinų pasiūlymų teikimo terminą ir tokiu būdu paskatinti MVĮ teikti projektus.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm?pg=results

1.14 EESRK pabrėžia, kad norint pagerinti ir padidinti MVĮ gaunamo MTTP finansavimo išsivirimą, Europos Komisijai reikėtų išsiaiškinti, kaip būtų galima nepanaudotus, MVĮ skirtus išteklius pagal FP7 „Bendradarbiavimo“ skyrių (sudarancius 15 proc. FP6 „Teminio prioriteto“) perkelti į programą „Gebėjimai“ (CRAFT ir pan.), kuri labiau tinka MVĮ.

1.15 EESRK prašo daugiau dėmesio skirti neproporcingai didelei reguliavimo naštai MVĮ, kuri kartais net dešimt kartų didesnė nei didelių bendrovių⁽⁶⁾. Be to, norėtųsi, kad MVĮ, kurios kartu su kitais Europos ir tarptautiniais partneriais imasi MTTP veiklos, būtų sumažintos administravimo išlaidos ir supaprastintos paraiškų teikimo procedūros. EESRK taip pat pageidautų, kad būtų išspręstas intelektinės nuosavybės teisių ir Europos patentų klausimas⁽⁷⁾, kadangi dabartinė padėtis nėra palanki konkurencingumui ir naujovių diegimui Europoje. Be to, veikianti patentavimo sistema ir intelektinės nuosavybės teisės⁽⁸⁾ gali būti vertinamos ir kaip didelis nepiniginis turtas, kai tarptautiniuose projektuose dalyvaujančios įmonės jungiasi į partnerystes.

2. Nuomonės pagrindas

2.1 Europos mažųjų įmonių chartijoje, kurią ES vadovai patvirtino 2000 m., sutarta, kad „mažosios įmonės turi būti laikomos pagrindine naujoves, užimtumą ir socialinę bei Europoje vidaus integraciją skatinančia jėga“⁽⁹⁾. Be to, 2007 m. spalio mėn. Europos Komisija paskelbė rengianti Smulkiojo verslo aktą⁽¹⁰⁾, kuriame bus numatytos priemonės verslumui, verslo aplinkai ir įgūdžiams skatinti⁽¹¹⁾. 2008 m. Komisija taip pat išanalizuos ne vieną su MVĮ susijusią iniciatyvą⁽¹²⁾, kad paskatintų jas aktyviau dalyvauti ES programose.

2.2 Būtent dėl šių priežasčių buvo pasiūlyta parengti specialią bendrą programą „Eurostars“. Šią programą (kuri vykdoma pagal EB sutarties 169 straipsnį ir yra skirta bei papildoma Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų programos (FP 7) veiklą pagal skyrių „MVĮ skirti moksliniai tyrimai“) administruoja EUREKA, o programą iniciavo 22 valstybės narės kartu su penkiomis kitomis EUREKA šalimis (Islandija, Izraeliu, Norvegija, Šveicarija ir Turkija). Šiuo metu „Eurostars“ programoje dalyvauja

⁽⁶⁾ „Neproporcingai didelės reguliavimo naštos MVĮ mažinimo būdai“, Europos Komisija, 2007 m. gegužės mėn., Įmonių ir pramonės GD.

⁽⁷⁾ „The Cost Factor in Patent Systems“, Université Libre de Bruxelles Working Paper WP-CEB 06-002, 2006 m., Briuselis, žr. nuo p. 17.

⁽⁸⁾ „Europos patentų sistemos stiprinimas“, COM(2007) 165.

⁽⁹⁾ Europos mažųjų įmonių chartija, Feiros Europos Vadovų susitikimas, 2000 m. birželio 19–20 d.

⁽¹⁰⁾ „Mažosios ir vidutinės įmonės — pagrindiniai augimo ir darbo vietų kūrimo veiksniai. Šiuolaikinės MVĮ politikos vidurio laikotarpio peržiūra“ COM(2007) 592 galutinis, 2007 m. spalio 4 d.

⁽¹¹⁾ Luc Hendrickx, „UEAPME expectations on the proposal for a European Small Business Act“, 2007 12 14.

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm.

30 valstybių: Austrija, Belgija, Kipras, Čekija, Danija, Estija, Suomija, Prancūzija, Vokietija, Graikija, Vengrija, Islandija, Airija, Izraelis, Italija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Nyderlandai, Norvegija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Ispanija, Švedija, Šveicarija, Turkija, Jungtinė Karalystė.

2.3 FP 7 patvirtinta daugelis priemonių, kurios buvo pasiūlytos peržiūrėjus FP 6 ⁽¹³⁾, siekiant sumažinti atotrūkį tarp MVĮ taikomos įvairių sričių politikos. FP7 numatyta MVĮ skirta strategija, kurioje esama ir kokybinių, ir kiekybinių priemonių, skatinančių imtis veiksmų nacionaliniu ir regionų lygiu. Jos tikslas — kurti įmonių branduolius ir tinklus, gerinti informacinėmis technologijomis besinaudojančių mažųjų įmonių bendradarbiavimą visoje Europoje, skleisti geriausios bendradarbiavimo susitarimų praktikos pavyzdžius ir remti mažųjų įmonių bendradarbiavimą ⁽¹⁴⁾.

2.4 ES įregistruota 23 milijonai MVĮ: jos sudaro 99 proc. visų įmonių, o jų apyvarta — du trečdaliai Europos apyvartos; jos taip pat yra labai svarbios tvaraus vystymosi proceso dalyvės ⁽¹⁵⁾. Tačiau, kad šios įmonės taptų dar konkurencingesnės, jas reikėtų racionaliau tvarkyti ir pergrupuoti į darnią, kritinę masę turinčią visumą, kad jos galėtų gauti naudos iš tam tikrų rizikos kapitalo fondų, mokslo parkų, inkubatorių ir regioninės inovacijų politikos vystymosi ⁽¹⁶⁾.

2.5 Be to, Eurobarometro „Flash“ apklausos ataskaitoje teigiama, kad MVĮ augimui gali sutrukdyti rizikuoti nelinkusių europiečių, kuriems trūksta verslumo, savybės ⁽¹⁷⁾. Todėl nepaprastai svarbu imtis veiksmų pagerinti verslininkų profesinį įvaizdį ir įtikinti visuomenę, kad jie labai svarbūs inovacijoms, ekonominei pažangai ir visuotinei gerovei apskritai. Tik atsakingas, energingas ir kupinas idėjų verslumas, kuris gali netrukdomas vystytis, padės galiausiai įgyvendinti Lisabonos tikslus ⁽¹⁸⁾.

2.6 Tačiau konkrečios priemonės, kurias remti MVĮ priima valstybės narės, ne visada skatina ir remia tarpvalstybinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų srityje ir perduodant technologijas. Atsižvelgiant į permainas rinkose ir tai, jog vertės grandinės įgauna tarptautinį pobūdį, Europos MVĮ tenka prisitaikyti prie didelės tarptautinės konkurencijos, išitraukiant į nuolatinis novatoriškus procesus dar platesniu tarptautiniu mastu. „Eurostars“ programa turėtų atlyginti toms MVĮ ir valstybinėms ir

(arba) privačioms mokslinių tyrimų institucijoms, kurios specialiai stengiasi remti MTTP projektus, skleisti jų rezultatus ir perduoti žinias ir padėti su jomis susipažinti. Visų pirma programa turėtų remti projektus, kuriose dalyvauja institucijos ir MVĮ grupės arba atskiros bendrovės, kurios paprastai nėra tokios aktyvios arba kurioms sunku patekti į tokias programas. EESRK pabrėžia, kaip svarbu didinti įnašą į bendrą programą „Eurostars“ į visas EUREKA valstybes nares, pirmiausia tas, kurios nesenai įstojo į ES ir kurios gali pasinaudoti tarptautinio požiūrio nauda.

2.7 „Eurostars“ programa skirta MTTP vykdančioms MVĮ, stengiantis daugiau dėmesio skirti į rinką orientuotiems MTTP projektams ir keleto partnerių tarpvalstybiniais projektams (kai kiekvienai valstybei atstovauja mažiausiai po du nepriklausomus dalyvius). Svarbi programos ypatybė yra ta, jog stengiamasi laikytis principo „iš apačios į viršų“, o tai leidžia MTTP vykdančioms MVĮ jaustis atsakingomis už savo projektą ir įgyvendinti strategines verslo inovacijas. Tokiomis aplinkybėmis MVĮ, atsižvelgdamos į komercines galimybes, gali kontroliuoti šiuo metu vykdomus mokslinius tyrimus ir daryti įtaką jų rezultatams.

3. „Eurostars“ bendros programos tikslai

3.1 Dalyvavimas mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programose pagal Sutarties 169 straipsnį reiškia, jog dalyvaujančios ES valstybės narės, įsipareigodamos bendrai mokslinių tyrimų programai, suvienija savo nacionalines mokslinių tyrimų programas. Remdamasi 169 straipsnio teisiniu pagrindu Komisija pasirinko keturias galimas iniciatyvas. Viena iš jų yra „Eurostars“ — MVĮ ir jų partneriams skirta bendra mokslinių tyrimų programa.

3.2 „Eurostars“ programą sudaro vienos arba keleto MVĮ, kurių buveinė yra dalyvaujančioje valstybėje ir kurios aktyviai dalyvauja MTTP veikloje, siūlomi projektai. Projektus galima įgyvendinti bet kokioje mokslo ir technologijų srityje (tiesa, jie turi būti civilinės paskirties). Projektai privalo būti įgyvendinami bendradarbiaujant, prie jų turi prisidėti mažiausiai du dalyviai iš dviejų skirtingų „Eurostars“ programoje dalyvaujančių valstybių. Šie dalyviai vykdo įvairią veiklą, susijusią su moksliniais tyrimais, technologine plėtra, demonstracine veikla, mokymu ir su tuo susijusios informacijos sklaida. Atsižvelgiant į MVĮ pobūdį, projekto trukmė nėra ilga. Projektas turi trukti ne ilgiau kaip trejus metus, o per dvejus metus nuo projekto užbaigimo, mokslinių tyrimų rezultatai turėtų būti paruošti pateikti į rinką.

3.3 „Eurostars“ programa daro didelį skatinamąjį poveikį Bendrijos finansavimui: valstybės narės ir penkios kitos EUREKA valstybės (Islandija, Izraelis, Norvegija, Šveicarija ir Turkija) skirs 300 milijonų eurų. Bendrija skirs vieną trečdalį valstybių narių įnašo; taigi programos biudžetas sieks 400 milijonų eurų viešojo finansavimo. Darant prielaidą, kad bus finansuojama

⁽¹³⁾ OL C 234, 2005 9 22, p. 14, „UEAPME Position Paper on a successor to the 6th Framework Programme for R&D“, 01/2005.

⁽¹⁴⁾ „Šiuolaikinės MVĮ politikos vidurio laikotarpio peržiūra“, COM(2007) 592, 2007 10 4.

⁽¹⁵⁾ „Bendrijos Lisabonos programos įgyvendinimas: MVĮ augimo finansavimas — Europos pridėtinės vertės suteikimas“, COM(2006) 349, 2006 6 29.

⁽¹⁶⁾ „Mokslas ir technologija — Europos ateities raktas“, COM(2004) 353, 2004 6 16.

⁽¹⁷⁾ Europos MVĮ observatorija, Flash Eurobarometer 196, 2007 gegužės mėn.

⁽¹⁸⁾ Investicijos į žinias ir inovacijas, OL C 256, 2007 10 27, p. 8.

50–75 proc. projekto, „Eurostars“ programos laikotarpiu gali būti sutelkta dar 133–400 mln. EUR privačių lėšų (skatinamasis poveikis). Apskaičiuota, kad galimi dalyviai už kiekvieną „Eurostars“ projektą prisiimtų vidutiniškai 1,4 milijono eurų išlaidų. Jei vidutiniškai finansuojama bus 50 proc., o viešasis finansavimas sudarys 0,7 mln. eurų vienam projektui, kai bendras programos biudžetas — 400 milijonų eurų, galima būtų finansuoti 565 projektus.

3.4 Todėl Bendrijos lėšomis bus užpildyta finansavimo spraga ankstyvajame MTTP etape, kai inovacijų veikla yra palyginti didelės rizikos ir gali nesudominti pakankamo privačių investuotojų skaičiaus⁽¹⁹⁾. Bendrijos įsikišimas „Eurostars“ programai skirtomis viešosiomis investicijomis paskatins daugiau MTTP vykdančių MVĮ ieškoti privačių finansavimo šaltinių vystyti novatoriškiems produktams ar paslaugoms.

3.5 Kalbant apie finansavimą, reikėtų atsižvelgti į mokesčių moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai netaikymo valstybėse narėse nuostatą, nes tai pritrauktų investuotojus net ir susiklosčius blogiausiai padėčiai; bent jau tokiu atveju jie iš dalies galėtų pasinaudoti šiomis lengvatomis. Nauda MVĮ yra alternatyvi finansavimo forma.

3.6 Tačiau kyla susirūpinimas, jog nemažai MVĮ negalės dalyvauti ES iniciatyvoje dėl konkurencingų inovacijų. „Eurostars“ programoje mokslinius tyrimus atliekančioms MVĮ taikomas atrankos kriterijus yra reikalavimas, kad projektą siūlanti MVĮ mažiausiai 10 proc. savo apyvartos arba visos darbo dienos ekvivalento skiria mokslinių tyrimų veiklai. Net jeigu šis reikalavimas taikomas projekto eksperimentiniam partneriui, nepaisant to, tai gali sutrukdyti daugeliui mažų bendrovių siūlyti savo novatoriškus projektus. Todėl programa gali pritraukti tik jau konsoliduotas aukštųjų technologijų įmones, kurios gali rasti ir kitų, tinkamesnių finansavimo formų.

3.7 Be to, kai kuriose ES šalyse išlaidos MTTP dažnai įtraukiamos į kitas einamąsias išlaidas, todėl jas sunku išskirti⁽²⁰⁾. Taigi Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) naudojamų MTTP rodiklių apibrėžtys nėra tikslios, kai jos taikomos novatoriškoms mažoms įmonėms, nes šiais rodikliais neatsižvelgiama į nekodifikuotomis žiniomis vadinamą veiklos dalį, kurią dažnai sunku kiekybiškai įvertinti⁽²¹⁾.

3.8 EBPO taip pat teigia, kad aukštųjų technologijų sektorių sudaro tos įmonės, kuriose MTTP dalis apyvartoje yra didesnė kaip 4 proc. Šis sektorius net ir labai išsivysčiusios ekonomikos šalyse sudaro apie 3 proc. Bendro vidaus produkto (BVP), o tai reiškia, kad 97 proc. visos ekonominės veiklos ir daugelis

novatoriškų procesų vyksta tuose sektoriuose, kuriuos EBPO laiko vidutinio ar žemo technologinio išsivystymo sektoriais⁽²²⁾. Tokie skaičiai rodo, kad, taikant 10 proc. mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros reikalavimą, daug novatoriškų bendrovių negalės dalyvauti finansavimo programoje. Taigi nepavyks paskatinti teigiamo požiūrio į inovacijas ten, kur turėtų būti Europos iniciatyvos pagrindas.

3.9 Todėl, EESRK nuomone, projektai turėtų būti atrenkami remiantis kompetencija ir tuo, ar jie atitinka programos tikslus. Taip pat reikėtų panaikinti reikalavimą skirti 10 proc. MTTP.

3.10 Kitas „Eurostars“ programos reikalavimas — dalyvaujančios MTTP vykdančios MVĮ turėtų būti pajėgios pačios atlikti didžiąją dalį MTTP darbų. Nereikėtų atmesti bendradarbiavimo su kitais partneriais galimybės. Tais partneriais galėtų būti kitos MVĮ, vietos branduoliai, didelės bendrovės, kurios norėtų siekti panašių tikslų, kokie nustatyti programoje, mokslinius tyrimus atliekančios institucijos arba universitetai. Be to, sąvoka „branduolys“ turėtų apimti būtinybę, kad MTTP pagrįstos įmonės būtų įsikūrusios universitetų ir (arba) aukštojo mokslo institucijų teritorijose, kad šių dviejų struktūrų bendradarbiavimas būtų glaudesnis ir vyktų abipusiškai naudingai pagrindu.

3.11 Atsižvelgiant į atitinkamą „Eurostars“ programoje dalyvaujančių novatoriškų MVĮ indėlį svarbu aiškiai nustatyti, kad būtent MTTP vykdančios MVĮ turi drauge padengti mažiausiai 50 proc. projekto išlaidų MTTP. Vis dėlto dėl šio kriterijaus į programą gali nepatekti nemažai rinkoje veikiančių MVĮ, todėl reikėtų apsvaistinti galimybę atliekant vidurio laikotarpio „Eurostars“ programos įvertinimą sumažinti šį barjerą iki 25 proc.⁽²³⁾

3.12 Reikėtų aiškiau apibrėžti programos santykį su kitomis Konkurencingumo ir inovacijų pagrindų programos (CIP) finansinėmis priemonėmis. Siekiant sudaryti įmonėms ilgesnės verslo perspektyvos galimybę finansavimo programa taip pat turėtų tapti lankstesnė ir pritaikyta MVĮ poreikiams, tuo pat metu atsižvelgiant į teigiamą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros garantijų fondų patirtį.

3.13 Geresnis reguliavimo pagrindas, numatant sistemingas konsultacijas su MVĮ atstovaujančiomis organizacijomis ir kitais suinteresuotais subjektais, sumažintų einamąsias išlaidas ir riziką, padidintų grąžą ir rizikos kapitalo srautą, taip pat pagerintų rizikos kapitalo rinkų veiklą. Tai būtų ypač naudinga novatoriškoms MVĮ. Šis finansavimas papildytų viešąją paramą ankstyvajame (angl. pre-seed) mokslinių tyrimų rezultatų komercinio realizavimo etape.

⁽¹⁹⁾ Annual Survey of Pan-European Private Equity & Venture Capital Activity 2004 m.

⁽²⁰⁾ The 2007 EU R&D Investment Scoreboard p. 20, Jungtinis tyrimų centras (JTC) ir Mokslinių tyrimų generalinis direktoratas (DG RTD).

⁽²¹⁾ H. Hirsch-Kreinsen, „Low-Technology“: A forgotten sector in innovation policy, Faculty for Economics and Social Sciences, University of Dortmund, 2006 3 15; UAPME, Towards an Innovation Policy for Crafts, Trades and SMEs, 2004 10 27.

⁽²²⁾ Towards an Innovation Policy for Crafts, Trades and SMEs, UEAPME, 2004 10 27.

⁽²³⁾ Europos Parlamento Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetas, A6-0064/2008.

3.14 Komisija pasižadėjo skatinti priemones, kurių tikslas — daugiau tarpvalstybinių investicijų rizikos kapitalo lėšomis ⁽²⁴⁾. Europoje rizikos kapitalo rinka yra nevienalytė, šiuo metu ją sudaro 27 skirtingos veiklos zonos. Tai trukdo ieškoti tiek reikiamo finansavimo, tiek investuoti.

3.15 Todėl reikia geresnių sąlygų rizikos kapitalo investicijoms. Valstybės narės taip pat turėtų parengti skatinimo priemones privatiems investuotojams bendradarbiauti atliekant tarptautinius mokslinius tyrimus ⁽²⁵⁾, skatinti MVĮ reikalingas verslo rėmimo paslaugas, padedant sėkmingai verslo pradėjimo etapą įveikusioms bendrovėms.

4. „Eurostars“ bendros programos koordinavimo gerinimas

4.1 „Eurostars“ programos tikslas yra padėti MVĮ bet kokiais technologijų ar pramonės, teisiniais ar organizaciniais klausimais, kai tai būtina užtikrinti plataus masto europinį bendradarbiavimą tarp valstybių narių taikomųjų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje. Todėl ši programa padidins MTTP vykdančių MVĮ gebėjimą pateikti į rinką naujus ir konkurencingus produktus, procesus ir paslaugas.

4.2 Kai projektas vykdomas tarptautiniu mastu, galima išvengti dubliavimosi inovacijų srityje ir atsiranda galimybė vykdyti bendrą politiką ir numatyti operatyvias priemones administracinei naštai sumažinti ⁽²⁶⁾. Pasitelkiant „Eurostars“ programą, būtų galima paskatinti nemažai MVĮ pasinaudoti

tarptautinio bendradarbiavimo galimybe, su sąlyga, kad tokios įmonės galėtų pasiūlyti projektą ir tiesiogiai jį administruoti. Tačiau dalyvavimas jungtiniuose projektuose ir kompetencijos tinkle turėtų būti kruopščiai planuojamas, kad projekte būtų dalyvaujama tolygiai.

4.3 Turime galvoti ne tik apie MTTP rėmimą, bet ir būdus, kaip valstybių vyriausybės, pasirūpindamos tinkama infrastruktūra, galėtų betarpiškiau remti inovacijas. Yra didžiulė mokslinių tyrimų institucijų bendruomenė. Kai kurios iš jų gali būti asociacijos arba mokslinių tyrimų įmonės, kurių užduotis — remti inovacijas, visų pirma, vykdomas MVĮ. Taip pat yra mokslo parkai ir mokslo konsultaciniai punktai, inkubatoriai, regionų ir vietos valdžios institucijos bei žinių perdavimo organizacijos. Jų parama tikrai naudinga neseniai išikūrusioms aukštųjų technologijų MVĮ ir netgi tradiciškesnėms įmonėms, kurios galvoja rinktis inovacijų strategijas. ES pirmininkaujanti Slovėnija ir šias pareigas perimsianti Prancūzija turėtų stebėti, kaip būtų galima nukreipti „Eurostars“ programos koordinavimą ES ir nacionaliniu lygmeniu, pasiekiant geriausių rezultatų ir vengiant bet kokio funkcijų pasikartojimo arba painiavos šiuo metu MVĮ sektoriuje veikiančioms tarnybos.

4.4 EESRK ne kartą rekomendavo gerokai didesnę dalį Bendrijos struktūrinių fondų lėšų panaudoti bendrai mokslo infrastruktūrai, taip pat ir specialiai pritaikytai MVĮ, kurti. Šiam tikslui labai naudingas būtų ir Europos investicijų banko finansavimas ⁽²⁷⁾.

2008 m. gegužės 29 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²⁴⁾ Komisija siūlo priemones, skirtas didinti tarpvalstybines investicijas rizikos kapitalo lėšomis IP/08/15, 2008 1 7.

⁽²⁵⁾ MVĮ augimo finansavimas — Europos pridėtinės vertės suteikimas, COM(2006) 349, 2006 6 29.

⁽²⁶⁾ Europos Komisijos pasiūlymai dėl administracinės naštos mažinimo 2008 m., MEMO/08/152 2008 3 10.

⁽²⁷⁾ (OJ C 65, 2006 3 17), OL C 256, 2007 10 27, p. 17.